

മായുർമാളിയോഗം

വാസ്തു ക്ഷേത്രാദി.

മല്ലായോഗം

(ഭാസഗൾറ കൗക്കുത്തി)

പരിശാഖകൻ:“
വാളുള്ളതോറിം.

ഴുന്നാംവതിപ്പ്:
ക്രോഫ്റ്റി: 1000.

1120 വിഭാഗം.
വില കമ്മതണ.

പ്രസാധകനാർ:
വള്ളിത്തോർ ഗ്രന്ഥാലയം,
ചെറുതുങ്കൽ.

മംഗലോദയം അസ്സ്,
ഉഴീവപേരൻ.

പാകപ്പുവകാശം പരിഭ്രാഷ്ടകന്.
എല്ലാ പ്രതികളിലും പരിഭ്രാഷ്ടകനും സീലണായിരിക്കും.

കനാം പതിപ്പിന്റെ അവതാരിക.

“ഹാസോ ഭാസഃ” എന്നിൽനിനെ കവിതാകാമി ലിഘട മനസ്സമായി പ്രശംസിക്കുപ്പുടിരിങ്ങുന്ന ഓ സമധാകവി സംസ്തതസാമിത്രപ്രഖ്യാകളിൽനടന്നുതിവ മത്തിൽ ചിരവരിച്ചിതനാണെങ്കിലും, ഇതുമാത്രം പ്രാ ശസ്ത്രത്തിനിടവരുത്തിട്ടുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആ പ്ര സിലമായ നാടകചർച്ചകൾ, മറോതെക്കിലും കൂതി കളാക്കട്ടു ഇം അട്ടത്ത കാലംവരെ, നിംബുവശാൽ, അതുകേണ്ടെങ്കിലും ഉജ്ജിവമത്തിൽ പെട്ടിരുന്നതായി ഒരു കേ ഞകേരംവിപോലുമണ്ഡായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ, എതാരം സംവത്സരങ്ങൾക്കു മുമ്പു തിങ്കിതാംകൂർ മഹാരാജാവു തിങ്കമന്ത്രിലെ തിങ്കുള്ളമണ്ഡായി, അവിടത്തെ കൊ ടാരത്തിൽ കിടപ്പുള്ള താളിയോലഗ്രഹങ്ങൾക്ക് വരിശോ ഡിച്ചു പ്രസിലുപ്പുട്ടത്തുവാൻ കല്പനയായതോ അതിപു കാശമാനമായ പ്രസ്തുതചർച്ചത്തിന്റെ ഉദയത്തിനുള്ള അരങ്ങോദയമായിത്തീന്ന് എന്ന സന്ദേശപ്പും ഇവി ടെ പ്രസ്താവിച്ചുകൊള്ളുട്ടു. ഇങ്ങിനെ നമ്മുടെ ഭാഗ്യവ ശാൽ വീണ്ടും ഉഡിച്ചുകാണ്റാനിടവനു ആ ദിവ്യത്രേജി ല്ലിന്റെ വല കിരണങ്ങളിൽ ഇതിന്ന് മുമ്പുതന്നെ കേരള സംഗമിത്രപ്രഖ്യാകത്തിൽ പ്രകാശിച്ചു്, സഹിതയന്നാരെ ത ചിയുണ്ടത്തിക്കഴിഞ്ഞതിട്ടുണ്ടോ. ആ കൂടുതലിൽപ്പെട്ട ഒരു മ

യുവരേവയുടെ വിവർത്തനമാണ്, പ്രസ്താവനക്കു പേണ ചുറ്റു കാണുന്നതോ.

ഭാസമഹാകവിയുടെ കൃതികളെപ്പറ്റി ഇവിടെ വിശദമിച്ചാണും പറയാനില്ല. ഇപ്പോൾ ഭാസക്രതികളാണെന്നാംവെച്ചു ചുറ്റുവനിട്ടുള്ള പുസ്തകങ്ങളിൽ വലാതും അതു മഹാകവിയുടെ കൃതികളെപ്പുന്ന ചിലർ അക്ഷേഷ പിഡ്യുണ്ടോ. കർക്കത്തായിൽനിന്നു പ്രസിദ്ധിപ്പെട്ടതി വരുന്ന ‘മോദ്യേണ്ഠ റാവു’എന്ന പത്രഗമ്പതിൽ പ്രസ്താവാസക്രതികളെപ്പറ്റി ഒരു നിത്രവൻം ചെങ്കുങ്ക നാടിൽ അവധിയം കരാക്ഷേപം വായിച്ചുതായി കാഞ്ഞ യുണ്ടോ. അതിനുപരി, ഇപ്പോൾ ഭാസക്രതികളായി പ്രസിദ്ധിപ്പെട്ടതിയും പുസ്തകങ്ങളെപ്പും അതുമഹാകവിയുടെ കൃതികളെപ്പുന്ന കേരളത്തിൽ സംസ്കാരകാലിനയം ധാരാളമായി പ്രചരിച്ചിരുന്ന ഒരു കാലത്തു ഭാസ നാടകങ്ങൾതന്നെ അനുബന്ധത്തെ അളളുകളുടെ ഒച്ചില്ലോന്നും അഭിനയസൗക്രംഖ്യത്തിനും യോജിച്ചു തന്റെ തതിൽ വല്ല കവികളും മാറ്റം ചെങ്കിട്ടുള്ളവയായിരിക്കുന്നുമെന്നും നാമുടെ നാട്ടിലും ചില സഹായനാക്കലിപ്പായുണ്ടോ. അവരവരുടെ സരസപതിപ്രസാദംവോലെ പ്രസ്താവനംഗത്തിൽ അനുകൂലമായോ പ്രതികൂലമായോ പലതും പറയാമെന്നല്ലാതെ സൂക്ഷ്മസ്ഥിതി എന്നതാണുണ്ടോ ഇപ്പോൾ അക്കം പറയാൻ നിപുണത്തിയില്ല. ഇനി വേണമെക്കിൽ ഇപ്പോൾ കിട്ടിയ മാർഗ്ഗത്തിൽനിന്നല്ലാതെ വേരോ വല്ല ദിക്കിൽനിന്നും ഭാസക്രതികളുടെ കണ്ണു ശത്രുപ്രതികൾ കണ്ടുകിട്ടുകയും, രണ്ടിലേജും വാംഞ്ഞർ

ക്കു പറയത്തക്ക ഭേദഗതികൾ കാണുകയും ചെയ്യാൽ ഈ തിൽ പക്ഷേ വലു നുത്രിമവും ബന്ധന സമാനമാണ്. എങ്കിൽ തായാലും ഒരു കാഞ്ഞം തീച്ച്ചയാണ്: ഇപ്പോൾ നടക്ക കിട്ടിയ കുതികളിൽ അധികവും ഭാസന്നർ, അല്ലെങ്കിൽ, അതുപോലെതന്നെയുള്ള ഒരു മഹാകവിയുടെ മനോധി മന്ദാലമാണെന്ന തീച്ച്ചതനെ. എന്തുകൊണ്ടുണ്ടാൽ; ഇംഗ്ലീഷ് വക കുതികളിലെപ്പോം അതുപോലും ഒരു സ്ഥാരസ്യ വിശേഷം കാണുന്നണണ്ടോ. അതുകൊണ്ട്, ഇന്തി റൈറാക്കവിയത്തിൽ തെളിവു കിട്ടുന്നതുവരെ, ഇപ്പോൾ നടക്ക കിട്ടിട്ടുള്ള കുതികളിടെ കത്താവു ഭാസമഹാകവിയാണെന്നതനെ വിശദപരിജ്ഞാനിയിരിക്കുന്നു.

ഭാസക്തതികളായി പല പ്രായോഗങ്ങളിലുള്ളതിൽ ഒരു അപ്രധാനമല്ലാത്ത ഒന്നാണ് മധ്യമപ്രായോഗം. അതു മഹാകവി വളരെത്താൽ നാരാധാരനേന്നുവർക്കൾ തജ്ജമചെയ്യുന്നതോ, ഇപ്പോൾ വായനക്കാരുടെ മുഖിൽ അവതരിക്കുന്നതോ. ഭാസന്നർ ആരാധനപരിക തന്റെ മലയാളവായനക്കാർക്ക് മനസ്സിലാക്കണമെങ്കിൽ ‘മലയാളിടാഗോർ’തനെ തജ്ജമചെയ്യണമെന്നോ, ഇതിന്നർ മുലവും ഭാഷാന്തരവും തുടി വായിക്കുന്നവക്കാക്കേ തോന്നാതിരിക്കുന്നില്ല. തജ്ജമദ്ദും അതുമാത്രം ഒരു തന്നെ തന്റെ സവർത്ത കാണുന്നാണ്.

ഇതിലെ കമാവസ്തുവിനെക്കാരിച്ചു വളരെയൊന്നം പറയാനില്ല. എടോത്തക്കാശന്നർ ബാധയിൽനിന്ന് ഒരു ആഘാതംവരെത്തെ ലീമസേനൻ രക്ഷിക്കുന്നതേ ഈ തിൽ ഒരു വിഷയമായിട്ടുള്ളൂ. എങ്കിലും ലീമസേനന്റെ

യും പുതുനായ ജാടോൽ ക്കച്ചവൻറെയും പരാക്രമപ്രേണ്യി, ബ്രഹ്മണാക്കം ഇംഗ്ലീഷ് ഉള്ള സാധുസ്വദാവം, ഹിന്ദിംബി യടെ തെന്ത്രങ്കെടി ഇന്തിനെ, വായനക്കാക്കം ഫ്രഞ്ചയാക്കഷം കമായിത്തീരനാ പലതും ഇതിലുണ്ട്. എന്നാൽ ‘ഉം ഭാഗ’ ത്തിലെപ്പോലെ മമ്പുക്കുളായ ഭാഗങ്ങൾം അരു വളരെ ഇതിൽ കാണമേം എന്ന സംശയമാണ്. സന്തി സ്വാഴിട ഭേദഗതികൊണ്ട് അവശ്യം വരുന്നതായ അവക്ക പുതുംസങ്ഘർക്ക് അതുകൂം ഉത്തരവാദിയ്ക്കുള്ളേണ്ടു.

കോട്ടിയീൽ,
'95 മകരം 30-ാം. } പി. വി. കൃഷ്ണവാരിയർ.

മല്ലമല്ലാനോഗം

(പിന്ന സുത്രധാരൻ പ്രവേശിക്കുന്ന)

സുത്രധാരൻ:—

തെരുലോക്കും നേക്കളും മുതിക്കമുള്ളവിലേ—

തൊന്ന വൈദ്യ തുടർന്നു—

പൂഡം പോലേ വിള്ളണ്ണി ശഗനവലയമാ—

കന്ന വാരാശിതന്നിൽ;

അതു ലക്ഷ്മീകാന്തപാദം, ക്ഷവലയക്കുമ്പച്ച

സപ്താന്തരിസ്തിംഗന്നിലം

പാലിജ്ഞട്ടേ ഭോഗാർക്കളേ, യസുരവയു—

ലോകശോകൈകക്കരുലം.

1

അതുമിന്നുന്നാരോട് ഇപ്പുകാരം അറിയിജ്ഞക്കത
നന്ന. എന്ത്, തൊൻ അറിയിജ്ഞാൻ തുടങ്ങുന്നോച്ചും
എന്താണോയ ശബ്ദം കേൾക്കുന്നതായി തോന്നന്നത്?
അതുകട്ടേ, നോക്കിം.

(അണിയംഗിൽ)

ഭോഃ താത, അതാണിവൻ?

സുത്രധാരൻ:— അതുവട്ടേ, മനസ്സിലായി:

മധ്യമവ्यायാഗം

കില്ലിപ്പി, വന്നു ഭോദ്ധേശ് -
 ചെള്ളിനാലിതൊരുന്നു!
 ദീതനാക്കന്തിതിവന -
 യേതോ പാതകി മുഴുനായ്.

2

(ജണിക്കംഡിൽ)

ഭോഃ താത, അത്രാണിവൻ?

സുത്രധാരൻ:— ശരി, തികച്ചും മനസ്സിലായി: മധ്യമവാണ്യവന്നു പുത്രനായി ഹിഡിംബിയാകന അരണിയിൽനിന്നു ഒന്നിച്ചു താഴെ രാക്ഷസാഗി നിരപ്പരാധരായ മൂർഖനാജനങ്ങളെ ദൈപ്പൂട്ടുത്തുകയാണ്. അഞ്ചോ, കഷ്ടം കഷ്ടം, കൂത്രപുത്രാന്പിതനായ മൂർഖനാജനവന്നു അവസ്ഥ! ഇവിടെ,

പരഞ്ഞനിശ്ചാചരൻ പിറകിലെത്തുകയാൽത്തളിക്കാൻ
 തരുന്നതനുജകം പ്രിയയുമായ പ്രിജപ്പുഖുനിതാ,
 പെരുന്നരി പിന്തുടന്തിൽ വിരഞ്ഞ കിടാങ്ങളോടൊ-
 തൊരു പരമ്പരയുക്തമാമെങ്കിലും വോലും തുലാം. 3

(വോയി)

സ്വാഹ കഴിത്തു.

(പിന്നെ മുന്നു പുത്രനാജനാട്ടം ഭായ്യേട്ടംകൂടി വുഡനായ കെ. ശാഭുസരം, പിന്നാലെ വാദോത്ത്വവനം പ്രവേശിക്കുന്ന.)

മുദ്ദൻ:— ഭോഃ. അത്രാണിവൻ?

ബുദ്ധാതപവാനേട്ടി ചിന്നി, വിശാലപിംഗ-
അലോചനം ഭൂക്തിചന്ന് തിള്ളിച്ചേന്നു,
നലിട്ട് കണ്ണമാട്, മീനലുഭാടാത്ത മേഖം
പോലുള്ളവൻ, പ്രജയകാലപിനാകിത്രവൻ? 4

കനാമൻ:—അരുള്ളാ, ആരംഭിവൻ?

വിഷലപ്പുമിലവക്കിസ്സ്, ഗ്രനക്കുറനേതുൻ,
കനകക്കവിശക്കുൻ, മഞ്ഞയാം പട്ടുതേതാൻ,
ഇരുളാളിനിറമെതേതാൻ, പാണ്ഡുരാഘവത്തിംഷ്ടുൻ,
പരിമതികലയുംചേരുന്നകാർക്കെരണ്ടൽ പോലേ? 5.

രണ്ടാമൻ:—ഈവനാരാണ്?

തുവിക്കയുതിരംജി, മാവേള്ളു, മാന-
ക്കാബിന്നാത്തക്കീഴു, കലപ്പുരുഷമായി
ജുംഭിപ്പു ജപലിതഹ്രതാശിപ്പിയോടെ,
വവിപ്പിംശു. പുരയരരോഷമന്നപോലേ. 6.

മൂന്നാമൻ:—അരുള്ളാ, അരംഭാണ് നമേ പീഡിപ്പിഡ്യു
ന്നത്?

പരവപ്പരിഷയ്യു പര-
ണ്ണ, തതരഗിരിക്കർക്കു കലിശ്ശേംപാതം,
മുഗസമുഡായത്തിനോ
മുഗവതി, നമേയുട്ടതു മുത്തുവിവൻ!

ശ്രൂംമൺ:—അതും, നമേ ഉപദ്രവിഡ്യുന്ന ഇവനാരാ-
ണ്?

എടോൽക്കചന്ന്:— യേ ബ്രഹ്മൻ, നില്ലും നില്ലു.

സന്ത്രാസം തടവുന്ന ദാരസുതർ—

പ്രാലിഡ്യവാൻ ശേഷി കെ—

ദ്രോഹാണ്ണൈ ഗമിച്ചിട്ടന്നതിവനെ—

പ്രേടിച്ച നിബേഖംതുനായ്,

ഹന്താവണ്ണനുവര്ണ്ണപക്ഷിപവന—

പ്രോഭുത്വക്കോപാഗിയാൽ

വെന്താത്മീയകളുത്രമൊരുതു വലയും

സപ്ത്രത്തിനെപ്പോലുവേ?

8

ബ്രഹ്മൻ, പോകാൻ വാടില്ല, പോകാൻ വാടില്ല.

പുഖൻ:— ബ്രഹ്മനി, പേടിയേണാ; ഉണ്ണിക്കേൾ, പേ
ടിയേണാ; വിവേകത്താട്ടുടിയാണോ, ഇവൻ സം
സാരിഡ്യന്നതോ.

എടോൽക്കചന്ന്:— (ആത്മഗതം) അരയേം, കുഞ്ഞം,

എല്ലാടവും ധരയിലെന്നമതീവ പുജുർ

ചൊല്ലാണെ വിപ്രവരരെന്നറിവുണ്ട്; പക്ഷേ,

ക്ലൂഞ്ഞ കാഞ്ഞമിതു, മന കമിഡ്യയാൽ ഞാൻ

കില്ലാന്നിടാതിമ നടത്തണമെന്ന വന്നു!

പുഖൻ:— ബ്രഹ്മനി, കാക്കനില്ലോ, ‘രാക്ഷസനാങ്ങളും
ഈ ദിക്കിൽ സുക്ഷിച്ചുവേണും നടക്കാൻ’ എന്ന ശ്രീ

മാൻ ജലസ്തീനുമനി പറത്തതോ? അതു ദേശതന്നെന്നയാണ് ദൈവികരിപ്പുന്നതോ.

ശ്രൂഢാണി:—എന്നാണിപ്പോൾ ഇവിടനോ കയ ക്കാറ്റി യന്നേട്ടാലോ കാണപ്പെട്ടുന്നതോ?

പുലസ്ത്:—ഭാഗ്യം കെട്ട ഞാൻ എത്തു ചെയ്യുണ്ടോ?

ശ്രൂഢാണി:—നമുക്കു നിലവിളിപ്പും.

കനാമൻ:—അമേഖ, അതു കേൾക്കാനാണ് നിലവിളിപ്പുന്നതോ?

ഇക്കാനിനിമിയല്ലോ മരണമം ചുറ്റും
പെരുതിടച്ചേൻ, മുഗദ്ധിജ്ഞമം തിങ്ങി,
വരമവിജനമായ കാടിത്തല്ലോ;
വരമിഹ ധീരജന്മങ്കേ വസിപ്പു. 10

പുലസ്ത്:—ശ്രൂഢാണി, ദേപ്പുടേണെ, ദേപ്പുടേണെ. ‘ധീരജന്മങ്കേ വസിപ്പു?’ എന്ന കെട്ടതിനാൽ, എവിപ്പു പേടി തീന് മട്ടായി. ഇവിടെനിനോ എറെ കുരത്തായിരിപ്പിപ്പു, പാണ്യവാനുമം. പാണ്യവരാകക്കെട്ട്,

ചൊംബല്ലുംണ്ട യുദ്ധരത,രാഞ്ചിതവസ്തുനാം.
കരംകുറ ദീനരിലിയന്നവർ, ക്രസലറോർ,
ഇക്കണ്ട മാതിരിയിലുള്ള ദേക്കരനാ—
കൊക്കന ദണ്ഡമരകളാനിഹ ശേഷിയുള്ളാർ! 11

കനാമൻ:—അച്ചു, പാണ്യവനാർ അവിടെ ഇല്ലെന്ന തോന്നുനാം.

പുലൻ:—ഉണ്ണി, നീയെങ്ങിനെ അറിഞ്ഞു?

കനാമൻ:—ആ അതുമതതിൽനിന്ന് വന്ന ഒരു ബ്രഹ്മ സ്ത്രീ പറക്കുണ്ടായി: ശതകംഒം എന്ന യജത്തിനായി യൗമ്യമഹാഷ്ഠിയിട അതുമതതിലേണ്ണ് വോ യിരിജ്ജുന്ന എന്ന്

പുലൻ:—അയ്യോ, നാം കൊല്ലപ്പുട്ടവോയി!

കനാമൻ:—അയ്യോ, എല്ലാവരും വോയിട്ടില്ല; അതുമത ക്ഷിയ്യു മധുമനെ (ഭീമനെ) ഇവിടെ നിന്തിയിട്ടുണ്ട്.

പുലൻ:—എന്നാൽ വാണിയവന്മാരല്ലാവരുംതന്നെ ഈ വിടെയുണ്ടോ!

കനാമൻ:—അയ്യോ, നാം നിരാഗരായി! അവട്ട, ഉണ്ണി, എന്നാൻ ഇവനോട് അവേക്ഷിച്ചുനോക്കാം.

കനാമൻ:—വേണ്ട, ബുദ്ധിമുട്ടേണ്ട.

പുലൻ:—ഉണ്ണി, എത്തവസ്ഥയിലും അവാമല്ലോ പ്രാത്മനാ. അവട്ട, നമ്മക്കും. (എടോൽക്കച്ചവനോട്). മേ പുരുഷ, എന്നെഴു വിട്ടയില്ലോ?

എടോൽക്കച്ചവൻ:—വിടാം, കരാറുചെള്ളാൽ.

പുലൻ:—എന്താണ് കരാറ്?

എടോൽക്കച്ചവൻ: എൻ്റെ മ ജീവിച്ചിരിപ്പുണ്ട്; അവർ എന്നോട് അത്തൊപിച്ചിരിജ്ജുന്ന: ‘മകനെ, എ

നില്ല നോൽപിൻറ വാരണ്ണമും കൈ മരഞ്ഞരാ
ഇന്ത കാട്ടിലെത്താൻം അരവോപചിച്ചു കൊണ്ടുവരണ്ണം?
എന്ന്. അതിനും അത്യാദയ എനില്ല കണ്ടകിട്ടി.

ഇങ്ങുതങ്ങം സതി പതിയു—

മൊക്കമിച്ചു വോനെ വിട്ടയേച്ചുള്ളാം;

ഇരുലാലുതാഴികൾ ശരിയായ്

നീരവിച്ചു പിരിച്ചയുള്ളുകൊങ്ക മകനെ.

12

പുഡിന്:—എടോ രാക്ഷസ്യയമെ,

അറിവുജൂഡ ഗുഖനായ തെ നീ

നെറിവും നന്ദയമാത്തൊരുള്ളിയെ

പുഞ്ചാദിന നാല്ലിയിട്ടു ലൈ

ബല്ലാട സൗഖ്യം മഹ, നേടുമെന്തിനെ?

13

എടോത്തക്കചന്:—

കൈ തനയനെയന്നപേക്ഷയാൽ

തരമൊട്ട വിട്ടതരാളിലോ വോൻ

അരരത്തൊടിയിടയാൽ മുടിഞ്ഞുംപോ,

ധമനിസുരേരു, കുടംബമൊത്തതാൻ.

14

പുഡിന്:—ഇതാണ് എൻറ നിശ്ചയം.

കുതകുത്തും, പഴക്കേത്താൽ

സുതരാം ഒരീണ്ടുമെന്നാടൽ

സുതക്ക് വേണ്ടി മോമിപ്പുൻ
ചിതമോടാശരാഗിയിൽ.

15

പ്രാഹമൺ:—ആയു, വാടില്ല, അതു വാടില്ല. ഭർത്താവെ
നൊന്നു മാറുമെ ഉള്ളവല്ലോ പതിലുത്തും അതി
നാൽ, മലം എടുത്തുകഴിഞ്ഞു ഒരു ശരീരംകൊണ്ട്
ആയുനെയും വംശത്വത്തും തൊൻ രക്ഷിച്ചുകൊള്ളുന്നേ!

മലദോത്തകചൗൾ:—സ്ത്രീയല്ല, അമമ്പു വേണ്ടതോ.

പുലുൻ:—തൊൻ പോരാം, നിന്റെ തുടെ.

മലദോത്തകചൗൾ:—ഹീ, അങ്ങു കിഴവനാണ്; മാറി
നില്ക്കു.

കന്നാമൻ:—അരുളും, തൊനെന്നു പറയുന്നുയോ?

പുലുൻ:—മകൻ, പരഞ്ഞുകൊപ്പാക.

കന്നാമൻ:—

ഇരുജീവനെയെന്നു ജീവനാൽ—
പുരിക്കിപ്പതിനാറുമിപ്പു തൊൻ;
തവാടിതു നിന്തുവാൻ ഭവാൻ
വിരവോടെനു വെടിഞ്ഞിടേണമേ!

16

രണ്ടാമൻ:—ജ്ഞാജ്ഞ, അഞ്ചിനെയല്ല:

ജ്ഞാജ്ഞൻ വാരിയ്ക്കലത്തിക്കാൽ
ശ്രേഷ്ഠനേരം പിറുപ്പിയൻ;
അംതിനാൽ പോകവൻ തൊൻതാൻ;
സൃംഖ്യ ഇരുപ്പതിനെ.

17

കുന്നാമൻ:—ജ്ഞേയസ്തനാരോ, അംഗികനയ്യു:

ഉരിയാടന പീതാവിന
സരിയായി ജ്ഞേയസ്തന ശ്രൂതിജ്ഞതന്നാർ;
പരമതിനാൽ ഞാനപ്പോ,
ശ്രദ്ധീവിതരക്ഷ ചെയ്യേണ്ടാൻ.

18

കുന്നാമൻ:—ഉള്ളി, അംഗികനയ്യു:

മുത്ത പ്രത്യൻ കരേറുന്നത്
പേത്താപത്താണ്ട താതനെ;
അതിനാൽപ്പൂക്കവൻ ഞാൻതാൻ,
ശ്രദ്ധാബ്ദാവനത്തിനായ്.

19

പുഡൻ:—എറെ പ്രിയപ്പേട്ട മുത്ത മകനെ എനിക്കുംപേ
ക്കിപ്പാൻ വയ്ക്കു.

ബ്രഹ്മണി:—മുത്ത മകൻ ഇവിടെക്കു വേണാമന്നാളിതു
പോലെ, ഇളയ മകൻ എനിക്കും വേണം.

രണ്ടാമൻ:—അംഗമമമാക്ക വേണാത്തവൻ, ഇന്തി അതു
അംഗവേണം?

എടോത്തക്കച്ചൻ:—എനിക്കു സന്തോഷമായി; വേഗം
വരു.

രണ്ടാമൻ:—

യന്മുൻ ഞാൻ: കാത്തുവസ്ത്രം തന്ന്—
ജീവനാൽ ദ്രൂജാജീവനെ!
ബഹുസ്ത്രം ഹത്തിനെക്കാളും
കാലാനും സുഭിംഭം.

20

ഇരുന്നോടുക്കുന്നു:—അരന്മോ, ഇന്ത ബ്രഹ്മണ്ണമുവാവി
നീറ കുടംബമേളുന്നു!

രണ്ടാമൻ:—അരച്ചു, ഞാൻ അഭിവാദ്യം ചെയ്യുണ്ട്!

പുഡിന്:—വരു വരു, മകനേ!

ഹരപ്രിയൻ നീ നിജങ്ങീവനാലേ
ഹരക്കർമ്മതന്ന ജീവനെ മാറിവാണി,
അസംയമനാക്കന്നവാപ്പുമാക—
മാ ബ്രഹ്മലോകത്തിലണ്ണത്രകൊപ്പക!

21

രണ്ടാമൻ:—ഞാൻ അരന്മുഹീതനായി. അമേ, ഞാൻ
അഭിവാദ്യം ചെയ്യുണ്ട്.

ബ്രഹ്മണി:—ക്ഷേത്ര, വളരെക്കാലം ജീവിച്ചിരിയ്ക്കു.

രണ്ടാമൻ:—അരന്മുഹീതനായി. ജ്യേഷ്ഠ, ഞാൻ അഭി
വാദ്യം ചെയ്യുണ്ട്.

കന്നാമൻ:—ഉണ്ണി, വരു വരു.

മുരുക്കെയൊന്ന പുണ്ണൻ്തിട്ടുകെന്നു, നൽ—
പുരുഷന്റെ പുണ്ണന്വന്നയ നീ;
പേരീയ നീന്തുട കീത്തി പുണ്ണന്തായ—
പുരിലസിച്ചിട്ട, മീയുലകോക്കുണ്ട്!

22

രണ്ടാമൻ:—ഞാൻ അരന്മുഹീതനായി.

മുന്നാമൻ:—ജ്യേഷ്ഠ, ഞാൻ അഭിവാദ്യം ചെയ്യുണ്ട്.

രണ്ടാമൻ:—നല്ലുതു വരട്ടു!

ചുനാമൾ: _____ തൊൻ അരണ്യത്തിനായി.

രണ്ടാമന്:—(ഖരകാർഷകചരനാട്) ഏംബോ, തൊനെനാനാ പറയ്ക്കുയോ?

അടോറ്റക്കെചൻ:—പായു പായു വേഗം!

രണ്ടാമൻ: — ഈ കാട്ടിനുള്ളിൽ ജലധിണങ്ങ തോന്നുന്നു. അതിൽ ചെന്ന, വരലോകത്തെപ്പു പോകുന്ന ഏ കുറവായാം രീതി.

“வால்தொற்கை டாக்:— புதுவினியூயீகாரை, வோல்டீன்பார்க். அமைத்து” உள்ளிடங் கொரு தெருவான; வேசி வரலோ.

രണ്ടാമൻ:—അംഗീകാരം ചെയ്യാം, എന്ന് പ്രോക്ഷനാ! (പ്രോക്ഷി).

ചുലൻ:—ഹാ, ഹാ, നാം വണ്ണിതരായി: നാം വണ്ണിതരായിപ്പോയി:

മുടികൾ മുന്നിടച്ചേൻ മനോജ്ഞത്തൊം
പടി ലസിച്ച മദനപയവയ്ക്കം,
നടക്കിയ്ക്കുവേറാതിനാലുകം
ചുട്ടമവസ്ഥ തുലോമുതക്കന മേ!

23

അങ്ങോ, മക്കനും, നീ പ്രോവൈക്കേറൻ ചെയ്യുവോ?

തയണ, തയണതാരഗ്രവഭാസ്യ,
പുതനിയമാധ്യരംഗങ്ങൾക്കു, നീഡിതികൾ,
കൊലമംകരി ക്രതിച്ചി തു മോമ—
കലർമ്മരമന്നവിയം നശിയ്ക്കുമെന്നോ!

24

എടോൽക്കചന്ന്:—മുഖം സംശയിച്ചിട്ടുണ്ടോ; അമല്ലെന്ന് ഉണ്ടാണെന്നും തെറ്റുണ്ടോ! എന്താണോ ചെങ്ങുംതോ? അവട്ട്, ഉപായം കണ്ട്, മേ മുഖം സാ, അരങ്ങേടുടെ മകനെ വിളിയ്ക്കു.

പുഡിൻ്റു:—രാഷ്ട്രസമട്ടിലും കവിതയും നിന്നും സംസാരം!

എടോൽക്കചന്ന്:—കോപിയ്ക്കാണോ? ക്ഷമിയ്ക്കേണോ, ക്ഷമിയ്ക്കേണോ: ഇത് എന്നും സ്വഭാവപ്പോഴമാണോ!. അരങ്ങേടുടെ മകനു പേരെന്താണോ?

പുഡിൻ്റു:—ഈതും വയ്ക്കുകയാണ്!

എടോൽക്കചന്ന്:—അവട്ട്, മേ മുഖം കുമാരം, അ അദ്ദേഹത്തു സഫോററും പേരെന്താണോ?

നോമൻ:—അതു സാധു ‘മധുമ’നാണോ.

എടോൽക്കചന്ന്:—മധുമൻ എന്നത് അദ്ദേഹത്തിനു യോജിച്ചതുതന്നെ. തൊന്തരനു ചെന്ന വിളിച്ചു കൊള്ളാം. മേ, മേ, മധുമ, മധുമ, പേരം വരിക..

(അനന്തരം ഭീമസേനൻ പ്രാവശ്യിക്കുന്നു.)

ഭീമസേനൻ:—എയ്യ്, അരുദുടെയാണോ ഈ കഥ.

ഉരത്തു ചൊഞ്ചുനു, വിഹംഗനാദിയായ്
മരങ്ങളാൽത്തിഞ്ചിയടങ്ങുത കാടിതിൽ;
പരം കിരീടിസ്പർമോട് തുല്യമി
സ്പരം കരിം ചുട്ടുളവാക്കിടനു മേ.

എടോൽ കുചൻ:—മുഹമ്മദി ബൈക്കിങ്ങനവല്ലോ; അമ്മജ്ജു് ഉണ്ടിനു നേരം തെറുനു! എത്തു ചെയ്യേണ്ടു്? അതും, ഉറക്കേ വിളിപ്പുകതനു. മേ മധുമ, വേഗം വരു.

ശീമസേനൻ:—എയ്, അരാണിതോ, ഈ കാട്ടിൽ എൻ്റെ പ്രായാമത്തിനു നില്ലും വരുത്തി, മധുമ, മധുമ എ നിങ്ങിവൈ എന്ന വിളിപ്പുന്നതോ? അക്കട്ടു, നോ കാം (ചുറിനടനു നോക്കിയിട്ടു്) അമോ, ദർശിയുന്ന സോ ഈ പുത്രഷൻ: ഇവൻ,

സിംഹാസ്യൻ, സിംഹദംജ്ഞൻ, ഭദ്രിവഹൻ, കവിശ-

ട്രു യഗൻ, ഫ്രേനഹാസൻ,

തേൻകണ്ണൻ, സ്ഥിഖമല്ലസപ്ര, നിചപിണയാ—

ദീശ്വരകേശൻ, ബലിഷ്ഠൻ, (ഗതൻ,

തോമം ചീതേന്താൻ, കൈകർം നിംബോൻ, ഗജറുഷൻ

വജ്രമധുൻ, പുമ്പുര—

സ്നേഹി, തോ വിശ്വൈപകവീരനൊക്കെ നിശിചരിയിൽ—

ജാതനാം സുന്തതനു!

26

എടോൽ കുചൻ:—മുഹമ്മദി ബൈക്കിപ്പുനവല്ലോ; അമ്മജ്ജു് ഉണ്ടിനു നോരം തെറുനു! ഇനി എത്തു ചെയ്യേണ്ടു്? അതും, ഉറക്കേ വിളിപ്പും. മേ മേ മധുമ, വേഗം വരു.

ശീമസേനൻ:—ഈതാ, തോൻ വനു.

എടോൽക്കച്ചൻ:—(ആത്മഗതം) ഇതു ശ്രൂഹണക്ഷട്ടിയ സ്വല്പം. അനേവാ, കാണേണ്ടവൻതന്നെ ഈ ഘൃതം:

ഇദ്ദേഹം,

ചെറുതരമര, തക്കപ്പൂന്തവനക്കൈകൾ, താക്ക്—
ചീരകാളിവിരിമാറം പുണി കണ്ണിരവാംഗൻ,
കമലനവദളങ്കുരീലോചനൻ, വിജ്ഞവാമോ?
മമ മിഴി കവയന്നണാം, ശതൻ ബന്ധ വോലേ! 27

(പ്രകാശം) യേ മധുമ, അന്തേയയാണോ, ഞാൻ വിജി ജ്ഞന്നതോ.

ഭീമസേനൻ:—അതുകാണാണ്ടല്ലോ, ഞാൻ വന്നതോ.
എംടാർക്കച്ചൻ:—ഒവാറം മധുമനാണോ?
ഭീമസേനൻ:—മരഹാരാഥല്ല:

മധുമൻ ഞാനവയ്ക്ക്;
ദിംചിതക്ക് മധുമൻ;
മധുമൻ മനിനം; ഭദ്ര,
മധുമൻ സോദരക്കുമേ.

28

എടോൽക്കച്ചൻ:—അന്തിനയായിരിജ്ഞാം.

ഭീമസേനൻ:—അതുമാത്രമല്ല:

മധുമൻ പഞ്ചത്ത്വാർ—
ക്കുറ മനോക്ക് മധുമൻ;

മധുമൻ തൊൻ ഇനിയിലും;
മധുമൻ കാൽമേതിലും.

29

പുഖൻ:—(ആത്മഗതം)

‘ഹേ മധുമാ’ എന്ന വിളിച്ചുരുൾ,-
മാമട്ടുഴം പാണ്യവമധുമന്താൻ
വിച്ചുത്തിനാൽ മുതുവിൽവിന്ന നമ്മു
വിട്ടത്ത്‌വാനേറിക്ക വന്നതാവാം!

30

മധുമൻ:—(അവഗിച്ച്)

ഈ പൊങ്കയിലാചമിച്ചടൻ
മഹ, തൊൻതനെനയനില്ലെ നല്ലിനേൻ
അരവിന്ദപലാശസൗന്ദരം,
പരലോകത്തു സുഭ്രംഗം ജലം.

31

(അടയ്ക്ക ചെന്തിക്ക്) എടോ, തൊനിതാ വനിരില്ലെന.

എടോത്തുചെൻ:—ഒവാൻ ഇപ്പോഴേക്കിലും വന്നവുംപോ.
മധുമ, മധുമ, ഇതിലെ, ഇതിലെ.

പുഖൻ:—(ഭീമസേനന്റെ അട്ടക്കൽ ചെന്തിക്ക്) ഹേ
മധുമ, പ്രാഹമനാക്കംബത്തെ രക്ഷിയ്ക്കോ!

ഭീമസേനൻ:—ഭയപ്പെടേണ്ടെ, ഭയപ്പെടേണ്ടെ. മധുമവാ
യ തൊൻ അഭിവാദ്യംചെയ്യോ.

പുലൻ:—വായുവിനെപ്പോലെ ദീർഘായസ്തായിരിഞ്ഞുക!

ഭീമസേനൻ:—ഞാൻ അവാനുഹീനതനായി. ഇവിടെങ്കൂടു നാന് ഭയം?

പുലൻ:—കേട്ടാലും: കാരാജാവു യുദ്ധിരൻ വണ്ട വാണിങന്ന കാക്കേറുത്തില്ലെന്നു 'യുവരാമത്തിൽ പസിഞ്ചനവരം, മാംരഗോത്രകാരനം കല്പശാഖാധപഞ്ചവു മായ കേശവദാസൻ എന്ന ഒരു പ്രാഹമനനാണ് നാൻ. എൻ്റെ അമ്മാമനായിട്ടും, വടക്കേഴിക്കിൽ ഉള്ളാമകരാമത്തിൽ, കെണ്ണരിക്കഗോത്രകാരനായ യാത്രവസ്ഥ എന്നാരാളിണ്ടേ; അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉള്ളിയുടെ ഉപായനത്തിനും, കച്ചംബരത്താട്ടുടി പുരപ്പുടിരിഞ്ഞയാണ് നാൻ.

ഭീമസേനൻ:—മാർഗ്ഗം ശ്രദ്ധമായിബ്രാഹ്മിവിജ്ഞേട്ടു! എന്തിനും?

പുലൻ:—എന്തിനും, എന്നു, ഇവൻ

കരിമകിലെതിർഗാതുൻ, സിംഹസ്ത്രീലയാനൻ,
സരസിജിദ്ധനേതുൻ, രാക്ഷസൻ, ഗ്രക്ഷിദംജുൻ,
വെറിമയോടിക്ക യുജ്ഞാദ്വക്ഷർത്തൻ മുഖിൽവെച്ചീ—
പുരിജനസുതരാടേ കൊല്ലുവാൻ നേരിട്ടും! 32

ഭീമസേനൻ:—ഇവൻ പ്രാഹമനക്ക് മാർഗ്ഗവിജ്ഞം വരുത്തി എന്നോ? ആക്കട്ടു, ഇവനെ നാൻ നിറുഹിച്ചേണ്ടാം. എംബോ, നില്ലു, നില്ലു.

എടോൽക്കേചൻ:—ഈതാ, ഞാൻ നിന്ന.

ശീമസേനൻ:—എന്തിനാണ്, എന്നും മന്മഹാരാജു ഉപദ
വിജ്ഞന്തോ?

ധൃതിഥാരമനോജതകാന്തിയായ്,—

സ്വതരായീടിന താരകങ്ങളാൽ

പുതനാം പ്രിജപ്പുലച്ചന്ന—

ബുത, ബാധിച്ചിതു രാഹുവോലെ നീ.

33

എടോൽക്കേചൻ:—അരേതെ, രാഹുതനെ!

ശീമസേനൻ:—ഈ,

അസൂലേഖകികവിചാരനാകമീ—

യുതമഡപ്രിജനെ വിട്ടുകൊംക്കേടോ,

പുതുവതികകളാടൊപ്പ്,മെരു തെ—

ററതു ചെയ്തിലുകവയ്ക്കാകയാൽ.

34

എടോൽക്കേചൻ:—പിടില്ല.

ശീമസേനൻ:—(ആത്മഗതം) എന്ത്, ഈവൻ അതുടെ മ
കനായിരിജ്ഞാം?

പട്ടാങ്ങമായതരിവനെ,നീ സഗത്രു—

ക്കാട്ടക്കൈഴും നന്ന കവന്നടങ്കതാൻ?

കട്ടിക്കണ്ണുവൊന്നിതു കാഞ്ഞയാൽ ഞാൻ

വെട്ടുന്ന സൗഖ്യവേയാത്തിട്ടനേൻ.

35

(പ്രകാശം) എടോ, വിട്ടേണ്ണക.

എടോത്തുചന്ന്:—വിടില്ല.

വിടക്കെന തുലോം മനസ്സുറ—
പ്പോഴെമന്ത്രം രഹപ്പതാകിലും
വിടകില്ലി;—വന്മ ചൊന്നതിൻ—
വടിയല്ലോ വിടിക്കി വിപ്രനേ. 36

ഭീമസേനന്:—(ആത്മഗതം) അമ്മ ചൊന്നതിൻപടി
എന്നോ? മാ, ഈ സാധു മരജനങ്ങളെ തുരുഷിയ്ക്കു
നബന്നാൻ.

അമ്മയറ്റേ മനശ്ചക്ഷ
ദൈവതാധികദൈവതം:
അമ്മ ചൊന്നതിനാലല്ലോ,
തൈങ്ങീയോകമട്ടിലായ്. 37

(പ്രകാശം) എടോ, കന ചൊദിപ്പാരണം.

എടോത്തുചന്ന്:—ചോദിച്ചും, ചോദിച്ചും. വേഗം!

ഭീമസേനന്:—ആരാൻ നിന്നും അമ്മ?

എടോത്തുചന്ന്:—മിഡിംബി എന രാക്ഷസി:

കരക്ഷിഥാപതികലദീപമായത്തുലോം
മഹത്തപ്പും തടവിന വാണ്യചുറുനാൽ
സനാമയാസ്തുതിനി, ഷണ്മുഹപനാം
സ്യാംതവാലുസ്യഗണവീമിപോലവേ.

ശീമസേനൻ:—(ആത്മഗതം) എന്ത്, ഹിഖിംബിയുടെ മകനാണോ ഇവൻ? ഇവനു ശര്വം യുക്തരാത്രണ.

ബലവും, പടിവും, മനസ്സുറപ്പും,
പലതും താതങ്കേട്ടിനൊത്തിരിപ്പു;
നല്ലമാക്കിവന്ന ചിത്തമെന്തി,
നിലയിൽ പ്രാണികയാവിഹീനമായി?

39

(പ്രകാശം) എടോ, പുതഞ്ച, വിട്ടയ്ക്കു.

എടോത്തക്കചന്ന:—വിടിപ്പു.

ശീമസേനൻ:—മേ ബ്രഹ്മണ, അംഭയുടെ മകനെ എന്തുകൊംക്കു; തൊൻ പോജ്ഞാളിംബാം, ഇവൻറെ കൂട്.

രണ്ടാമൻ:—അതു പാടിപ്പു, അതു പാടിപ്പു:

പരിത്രജിച്ചേൻ മമ ജീവിതത്തെ—
ഴുങ്കൾക്കുതന്ന പ്രാണനവേണ്ടി മരുന്നു;
സൗരൂപ്യവാൻ യൈവനയുക്തന്നു—
നിരിയ്യുമാരാക ധരാതലത്തിൽ!

40

ശീമസേനൻ:—ആണ്ടു, അംഭിനെയല്ലോ: തൊൻ ക്ഷത്രിയ കലത്തിൽ പിറന്നവനാണ്; പരമപുജ്യനാണന്നേപ്പോം ബ്രഹ്മണൻ. അതിനാൽ, എൻ്റെ ശരീരംകൊണ്ടു ബ്രഹ്മണശരീരം മാറിവാങ്ങുവാൻ തൊന്നാറുഹിയ്ക്കുന്നു.

എടോത്തക്കചന്ന:—(ആത്മഗതം) എന്ത്, ഇയ്യാം ക്ഷത്രിയനാണോ? അതുകൊണ്ടാണ്, കൂറുന്നു. ആകട്ട,

ഇയ്യാളെത്തന്നെ പിടിച്ചകാണ്ടപോവാം. (ചുക്കാ
ശം) അതരാണ് ഇദ്ദേഹത്തെ തച്ചത്തത്?

ശീമസേനൻ:—തൊൻ.

എടോൽക്കച്ചൻ:—ഭവാനോ?

ശീമസേനൻ:—അരതേ.

എടോൽക്കച്ചൻ:—എന്നാൽ, ഭവാൻതന്നെ പോകക.

ശീമസേനൻ:—പോരാം; തൊൻ വീഞ്ഞംഖലങ്ങൾ കുറ
ഞ്ഞവനെ അബാഗമിയ്യുകയില്ല; ശേഷിയുണ്ടകിൽ
എന്നെ ബലാർക്കാരെനു കൊണ്ടപോക്കുംാർക്ക.

എടോൽക്കച്ചൻ:—തൊനാരാണെന്നു ഭവാൻ മനസ്സി
ലായോ?

ശീമസേനൻ:—എൻറെ മകനാണെന്നറിയാം.

എടോൽക്കച്ചൻ:—എൻതന്ത്, തൊൻ, ഭവാൻറെ മക
നോ?

ശീമസേനൻ:—അരിശപ്പെട്ടനാവോ? ഭവാൻ ക്ഷമിച്ചാ
ലും, ക്ഷമിച്ചാലും. പ്രജകളോക്കെ ക്ഷമരിയങ്കെ മക
ഈണ്ണും പറയും; അതുകൊണ്ടമാത്രമാണ്, തൊൻ
പറഞ്ഞത്ത്.

എടോൽക്കച്ചൻ:—ഡേപ്പെട്ടവക്കിള്ള അതും എടുത്ത!

ശീമസേനൻ:—

നേരാണു, തൊൻ ഡേമറിഞ്ഞവനല്ല; നിന്റെ
ചാരത്തുനിന്നതറിവാൻ കൊതിയുണ്ടിണിം;

എന്താണതിന്റെടിവു? ചൊള്ള; ഇന്നാളിന്നുംപാ
ചിന്തിച്ചു ഒരു, ചിത്രമെങ്കിലെട്ടത്തുകൊള്ളാം! 41

ഹദോർക്കചന്ന്:—ഈതാ, ഭവാൻ ഉയം ഞാറപ്പേരി
ചുതരാം. അതുഡിമെട്ടത്തുകൊണ്ടുക.

ശീമസേനൻ:—അതുഡിമോ? ഈതാ, എടുത്തിരിക്കുന്നു.

ഹദോർക്കചന്ന്:—എന്താഡിമും?

ശീമസേനൻ:—

കനകത്തുണക്കംക്കാപ്പും

കനത്ത,രിവയത്തിനായ്

തുനിയുന്നീ വലംലജ്ഞാ—

ണന,നിജീണ്ണാക്കണ്ണാരാഡിയം. 42

ഹദോർക്കചന്ന്:—ഈത്, എന്നും അച്ചുന്ന ശീമസേനനു
ഒച്ചയം!

ശീമസേനൻ:—അതാണ്, ഈ ശീമൻ എന്നവൻ?

ഡവനസുഷ്ഠികരൻ, ശിരിശൻ, മരാ—

യവപുരുഷർ, ശക്തിയരൻ, യമൻ,

ഇവരിലാണരാട്ട ചേത്തവമിച്ചിടാം

തവ പിതാവിനെ?—യോതുക ഒരു, നീ. 48

ഹദോർക്കചന്ന്:—എല്ലാവരോടും

ശീമസേനൻ:—ചീ, നണയാണിതോ.

മഹാത്മകചന്ദ്രൻ:— എന്ത്, എന്ത്, നണ്ണയാണെന്നോ? ഭവാൻ ഏൻറെ അരളുന്നെന അക്കേഷ്യവിജ്ഞന! (അത്തമശതം) അക്കട്ട, ഈ ത്രിനാമരം പരിചേട്ടത്തു പ്രഹരിജ്ഞാം. (അങ്ങീനെ ചെയ്തിട്ട്) എയ്, ഇതുകൊണ്ടിപ്പാൻ വയ്ക്കും! എന്തു ചെയ്യേണ്ടും? അക്കട്ട, ഉപാധംകണ്ഠഃ: ഈ പവത്തരുംഗം പരിചേട്ടത്തു പ്രഹരിജ്ഞാം.

(പ്രകാശം)

ഗിരിതല മട്ടി താനെറിഞ്ഞതെ
തപരിതം നിന്നയിർക്കൊണ്ടു വോയിട്ടു.

ഭീമസേനൻ:—

നരിയൈക്കാലഘാന തീണ്ടുകി—
പ്ലിശം തേടുകില്ലോ വനാന്തരേ!

44

മഹാത്മകചന്ദ്രൻ:— (അത്തമശതം) എയ്, ഇതുകൊണ്ഠം വയ്ക്കിപ്പാൻ! എന്തു ചെയ്യേണ്ടും? അക്കട്ട, ഉപാധംകണ്ഠഃ: (പ്രകാശം)

ഭീമസേനൻ ഘുറുൻ താൻ
ഗ്രീമതത്തിന്റെ വെണ്ടുന്നാം;
നേരിട്ടാങ്ങിനില്ലോ! കൈ—
പ്ലാരിലിപ്പേൻ കിടജ്ജാരാർ.

45

(രണ്ടുവേദം ബാഹ്യം ചെയ്യുന്നു.)

മഹാത്മകചന്ദ്രൻ:— (ഭീമസേനനെ ബന്ധിച്ചിട്ട്)

കട്ടിച്ചുനൈലായാൽത്തളിച്ചുാൽ ഗജം
പോലെ, നീറ കൈക്കൂട്ടിലു—
പ്പുട്ടിട്ടുന്നിനെയിനി, മർണ്ണബാലു—
തള്ളിപ്പുമില്ലോ ഭവാൻ?

ശീമസേനൻ:—(ആത്മഗതം) എങ്കിൽ, ഇവൻ എന്നു പി
ടിച്ചുകൂടുതു! ഒരു സുരയാധന, ശരൂപക്ഷം വല്ലിച്ചു
വരുന്ന; തങ്കു കുത്തൽ ചെയ്തുകൊംക്ക! (പ്രകാശം)
എന്നോ പുരുഷ, ശ്രദ്ധിച്ചുകൊംക്ക.

ഘട്ടോൽക്കച്ചവൻ:—ഞാൻ ശ്രദ്ധിപ്പിക്കുന്നും

ശീമസേനൻ:—(പിടി വിഥവിച്ചിട്ട്)

കട്ടിക്കണ്ണു കൂടുതുകൊംക്ക ബലഗ—
ചു, കൊന്ന കാണിപ്പിലും;
തിട്ടം, പീര, തരിവുമില്ല ഭജയ—
ബത്തിൽപ്പുരിപ്പാന്തി മേ.

16

ഘട്ടോൽക്കച്ചവൻ:—(ആത്മഗതം) എങ്കിൽ, ഇതുകെ' അട്ടം
വയ്ക്കിപ്പാൻ. ഇനി എന്തു ചെയ്യണ്ടു? അതുകൂടു,
ഉപായം കണ്ടു: അന്നു ഉപദേശിച്ചതനാ മായാവാശ
മിണ്ടല്ലോ; അതുകൊണ്ട് ബന്ധിച്ചു് ഇജ്ഞാബേജു കൊണ്ടു
പോകാം. വെള്ളം എവിടെ കിട്ടും? മേ പച്ചാമു,
കുറെ വെള്ളം! കൊള്ളാം, ഒഴുകുന്ന. (അതുചമിച്ച മ
റും ഒപിച്ചിട്ട്) (പ്രകാശം) മേ മനസ്സു,

ഉരത്ത മായാമയപാശവാന്നാൽ
വരം വശങ്കെട്ടിളക്കാതെയായ് നീ,
കത്തുവത്തിൽ, കയർക്കൊണ്ട് കെട്ടി
മൃക്കമിന്റുംപ്രജമന്മാവോലാം!

47

(എന്ന മായകൊണ്ട് വാഗിജ്ഞം.)

കീമസേനൻ:—(ആത്മഗതം) എന്ത്, എന്ന മായാവാശംകൊണ്ട് കെട്ടിക്കൈള്ളുവോ! ഇന്തി എന്തു ചെയ്യേണ്ട്? മഹേശപരപ്രസാദത്താൽ ലഭിച്ച മായാവാശമോചനമന്ത്രംബന്ധപ്പോ, അതു ജവിജ്ഞാം. വൈള്ളം എവിടെ കിട്ടും? ആകട്ടു: (പ്രകാശം) മേ ഭ്രാഹ്മണക്കാരാം, അതു കമണ്ണയല്ലവിലെ വൈള്ളം ഇന്തു കൊണ്ടുവരു.

സുഖൻ:—ഇതാ, വൈള്ളം.

(കീമസേനൻ ആചമിച്ച മന്ത്രം ജവിച്ച മായയെ മോചിപ്പിജ്ഞം.)

ഘട്ടാർക്കചൗർ:—(ആത്മഗതം) അല്ലോ, പാശം വീണാ പോയപ്പോ! ഇന്തി എന്തുചെയ്യേണ്ട്? ആകട്ടു: (പ്രകാശം) മേ ചൂഷണ, മുൻചെങ്ങു പ്രതിജ്ഞയെ രാമിച്ചാലും.

കീമസേനൻ:—പ്രതിജ്ഞയെന്നോ; ഇതാ, തൊൻ കാമ്പിജ്ഞം. മുന്നേ നടന്നകൊപ്പക.

(രണ്ടുപേരും ചുറവിനടക്കണം.)

സുഖൻ:— ഉണ്ണിക്കേൾ, നാം എന്തുചെയ്യേണ്ട്? മുകോട

രം ഇതാ, പോകണാ:

സീമാതിഖാളിവലവിൽമിണ്ണുകുറ—
യാമാംഗനാകിയ റിഡാടനെ നേരംടക്കി,
അനീമാൻ കളിപ്പമൊടിത്താ, നടക്കാർവ്വ മനം,
പേരാരിയത്ര ഗണിയാതൊരു കാള പോലേ. 48

എടോത്തക്കചൻ—ഇവിട നില്ലു; ഭവാൻ വന്ന പിച
രം തൊൻ അമ്മയെ അറിയില്ലെട.

ദീമസേനൻ:—ഹാ, തെള്ള.

എടോത്തക്കചൻ:— (അടയുച്ചന്) അമ്മേ, തൊൻ, ഒപ്പ
ടോത്തക്കചൻ അഭിവാദ്യം ചെയ്തുന്നു. ഇവിടത്തെങ്ങു
കുണ്ടാത്തിനു ചിരാഭിലഷിതനായ ഒരു മനാശ്ചരവാ
കൊണ്ടവനിട്ടണോ.

(പിന്ന ഹിധിംബി പ്രഥമില്ലെന്ന.)

ഹിധിംബി:—മകനേ, ചിരകാലം ജീവിച്ചിരില്ലുക! ഏ
തീരെയുള്ള മനശ്ചരനയാണ്, കൊണ്ടവനിരില്ലു
ന്നതോ?

എടോത്തക്കചൻ:—അമ്മേ, പേരകൊണ്ടമാറ്റം മന
ഷുന്ന; വിഞ്ഞംകൊണ്ട മനശ്ചന്ദ്ര!

ഹിധിംബി:—ബ്രഹ്മണനാണോ?

എടോത്തക്കചൻ:—ബ്രഹ്മണന്നല്ല.

മിഡിംബി:—പുലുന്നാണോ?

മല്ലോൽക്കച്ചൻ:—കിഴവന്മല്ല.

മിഡിംബി:—ബാലന്നാണോ?

മല്ലോൽക്കച്ചൻ:—ബാലന്മല്ല.

മിഡിംബി:—എന്നാൽ ആയാളെ ഞാൻ ഭോക്കെട്ട്.

(രണ്ടുപേരും ചുററിനടക്കമാണ്.)

മിഡിംബി:—ഈ മരശ്ശുനെന്താണോ കൊണ്ടുവനിരി
ജുന്നത്?

മല്ലോൽക്കച്ചൻ:—അരമേഡ, ആരാണിത്?

മിഡിംബി:—ഭോത, ഈ ശപ്രനാണിത്!

മല്ലോൽക്കച്ചൻ:—ഹ്യം, ആക്ക് ഈ ശപ്രനീ?

മിഡിംബി:—നിനക്കും, എനിക്കും!

മല്ലോൽക്കച്ചൻ:—എന്താണുപ്പോ?

മിഡിംബി:—ഈതുതനെ ഉറപ്പോ! ആഞ്ചുതുന്ന ഒരി
ചൂലും!

ശൈമസേനൻ:—(ഭോക്കിയിട്ട്) ഈവളാരാണോ? എന്ത്, മി
ധിംബിപേരിയോ!

നാട് കൈവിട്ട് കൊടുത്താം
കാട് ചുററി നടക്കവേ,
ദേവി, തന്ത്രമംക നീയഞ്ചും
മാൽ വിചുതി, ദയാദ്രിയായ്.

49

മിഡിംബി, ഇതെന്താണോ?

മിഡിംബി:—(ചെവിയിൽ) ഇതുനെന്തെങ്ങാക്കയാണോ.

ശൈമസേനൻ:—(ആതിയിൽ) രാക്ഷസി; ആ
ചാരത്തിലല്ല!

ഹിധിംബി:—ഭാരത, അച്ചുരൈ വന്നില്ല.

ഘട്ടോർക്കചുൻ:—അച്ചു, ധാരതരാജ്ഞക്കാടിന് കാട്ടതീയായ തൊൻ, ഘട്ടോർക്കചുൻ അഭിവാദ്യംചെയ്യുന്ന മകൻറെ ചാപല്പം ക്ഷമിയ്ക്കുണ്ടോ!

ഭീമസേനൻ:—മകനേ, വരു വരു. തട്ടിക്കയറിയതിൽ സന്ദേശമേ ഉള്ള! (എന്ന് അത്രേഷിച്ചിട്ട്) ധാരതരാജ്ഞക്കാടിന് കാട്ടതീയായ മകൻതന്നെയാണ്, അച്ചുനാക്ക വേണ്ടതോ. മകനേ, നീ അതിബലപരാനുമിയായി വെച്ചാലും!

ഘട്ടോർക്കചുൻ:—തൊൻ അനന്തരമീതനായി!

പുലസൻ:—അല്ലോ, ഭീമസേനൻറെ മകൻ ഘട്ടോർക്കചു നാണോ ഇതോ!

ഭീമസേനൻ:—മകനേ, അനീമാൻ കേശവദാസനെ അഭിവാദ്യംചെയ്യും.

ഘട്ടോർക്കചുൻ:—ശ്രവാനേ, തൊൻ അഭിവാദ്യം ചെയ്യുന്നു.

പുലസൻ:—അച്ചുനെന്നപ്പോലെ മുണക്കിത്തിമാനായി വെച്ചാലും!

ഘട്ടോർക്കചുൻ:—തൊൻ അനന്തരമീതനായി!

പുലസൻ:—മേ പുകോദര, ഭവാൻ എൻ്റെ വംശത്തെ രക്ഷിച്ചു; സപന്തം വംശത്തെ ഉയർത്തുകയുംചെയ്തു. ഇനി, തന്നെപ്പു വ്യാകര്ത്ത.

ഭീമസേനൻ :—

ഇതൊക്കെയും യുദ്ധപരമാഗ്രഹത്താ—
ലങ്കരു, നികാമം ശ്രമമായ്ചുമണ്ണത്തു ;
അടച്ചലപാണാഗ്രമമസ്തുദിയ ;—
മതികലധ്യപദ്മ തിരുത്ത് പോകാം.

50

പുഡൻ :— അതിയും, ഈ പ്രാണഭാനത്താൽ ചെയ്യുക
ഴിന്തിരിജ്ഞനു. അതിനാൽ തന്നെളിവി പോക്കേ.

ഭീമസേനൻ :— പോൻ പുന്ത്രംന്തിനായി, കുടംബ
തന്താടാകമിച്ച പോയിക്കൊള്ളുക.

പുഡൻ :— കൊള്ളാം, അങ്ങിനെതന്നെ. (കൈവഡാസൻ
ഡാങ്കാച്ചതുന്നരാനിച്ച പോയി.)

ഭീമസേനൻ :— മിധിംബി, ഇതിലെ; ഉണ്ണി, ഘട്ടോൽ
ക്കച്ച, ഇതിലെ. ശ്രീമാൻ കേരവദിംബന ആഗ്രഹ
പ്രാരംബരെജ്ഞകിലും നമ്മക്കന്നയാറു ചെയ്യാം.

(ഭരതഹാക്രൂം)

വരമാറുകൾക്കു കടക്ക പോലെയും, വലേ
തരമാഹ്ലതിജ്ഞ ഹ്ലതല്ലക്ക പോലെയും,
കരണത്തിനൊക്കെ മനമെന്നപോലെയും,
ശരണം നമ്മക്ക ശ്രദ്ധവാൻ ജന്മാദ്ദനൻ!

51

(എപ്പാവയം പോയി)

മധ്യമപ్రായോഗം സമാപ്തം.

